

Jekabaara

SNV
Connecting People's Capacities

Cikela ceman n'a musoman kunnafonisēben

a bē bō kalo o kalo

Jamana baarada la BP: 2043 Bamako (Mali)

Mali ye sumansene jamanaba ye

je 3ni4nan

Sukaro ni
sukaromafenw
dunko jugu kasaara
ka bon

je 5ni 8nan

Dijé kunda lajeba
“giribu awiyéri” kan

je 4nan

Ntolatan nafa ka
bon kosebē

je 9-10nan

Nsiirrin : Gundow
jurusiridaw

je 12nan

Dantigelikan

Məgo caman ka fō la, dijé bilama ka gelen

Dijé yere de bē ka geleya ka t'a fe. Nka, məgo caman da te se ko min ma, o de ye ko an ye an ka sigi ladamu jogo fanba de bila an kofe kabi du kōnō ; dugu kōnō ; sigida n'a lamini kōnō, fo ka se ja manā kōnōna ma, an ka dijenatige temesira kōrō caman bilara an kofe. Bi, dəgə n'a bolofen bē te

kōrō ta ye belen ga caman kōnō ; dudenw ka sərōfen bē te gatigi sagoya la belen ga caman kōnō, awa, məgōw bē tin man bon jəögən na belen adamaden sigidaw kōnō. Dijé geleyara dere ! Nka, o sababu ka bon adamaden yera ka negebənjəgənna taasira de fe ka teme sərō dəsə kan. An kān mako don jəögən na a jəma, ka jəögən tin mine ani ka ke here lajinibagaw ye ka jəsin jəögən

ma. N'o kera, o bē jigiya sinsin an kelen kelen bē ka dijenatige kōnō. Dijé geleya bilama dun fangamaba ye jigiyadəsə de ye an ni jəögən ce «je jigintan te sunqō, fo n'a kera dimi kōnō wajibi je dik-tugu kan» ! O yān ka maakorōw ka dijé-dilan-ntaalen kōrō dō ye. An kān banban, k'ūn timinandiya o tijé juru mineni kan.

Tumani Yalam Sidibe

"Kalan bē məgo sōn hakili la, nka kunnafoni bē məgo bō kunpan na" Yērē Ulen Sidibe

Jekabaara kalanbagaw, aw san bëe, san bëe

Hamidu Konate

N be san 2006 kuncékalo de Ala nin ye. O ye Alataanuko ye. An be dabaa Ala fo k'a walejumandən o la, ale min hinéna an na kán balo fo ka se san 2006 kalo laban in ma, nò ye desanburukalo ye. An be Ala deli njögən ye fana a ka san 2007 don an garisëgë la. Ala k'a ke an nin n'an farikolo, an'an ka adamadenya sinfonw bëe ka kénéya san ye. Ala k'an ka soro sabati, kán ka dunkafa njögoya, ani ka adamadenya tiimesiraw sabati an ni njögən ce. Ala k'an bëe bila wulikajə sira kan, min b'a to an be də kán yere ye, barisa, baara dərən de be mëgə njunanfan ! Ala ka baara galabu di an ma. San 2007 ye sanba ye fana, ka dà kan jëmaaw sugandili kalafiliw san don, nò ye jamankuntigi sugandi kalafili ye, ani an təgəlakuma fəbagaw sugandili kalafili, faso bulonba kònə, nò ye depitew ye. An ka ye

kalafili ninnu kénə kan, nəntə mëgə te sugandili min kénə kan, i sakonako te yen de ! An k'a ke cogo bëe la, walasa an ka ye kalafiliw kénə kan, ka sèben bila kalafilisëbenw bila-kèsu kònə, an ka danayamëgə təgə la. O ye sigida kanu baara ye, o ye fasoden jumanya baara ye.

An k'an laben jëmaaw sugandili kanma, minnu bëna kàn kunkankow jënabəbagaw nàn kunkankumaw fəbagaw ye san duuru nata kanma. Sigida kònə, bëe bë njögən ka adamadenya banbañcogo dən. Kalataw ye jamaa bëe de kunkankow ye. Fasoden jumanya b'a wajibya an bëe k'an jøyərə fa kalafiliw keli la a jëma. Nkàn ka duw ladonko juman walew fana bëe yen de. O y'an kelen kelen bëe ka keta wajibiyalen ye : dundenw ka dukafa, u ka kénéya an'u ka adamadenya tiimesira juman təw bëe. Ala kana an si dësə an ka duw kunko kérə. Ala ka san 2007 ke daamu yiriwa san ye an bolo.

Hamidu Konate
Jamana baarada jëmaa

Kanunciya

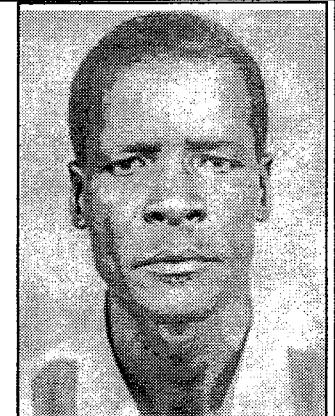
Djë sigilen b'a le de kan,
Kanunciya kònì.
Den ni ba ce,
O ye kanunciya ye ;
Den ni fa ce,
O ye kanunciya ye,
Awa, fa ni ba ce,
O fana ye kanunciya ye.
Awa, hali djë daamujini,
O fana ye kanunciya ye.
Kanunciya te yərə min,
Saya walima a sawura de bë yen !
Saya yare ye saya ye,
Nka jigilatige ;
Nka mënë jugu kuncebali ;
Nka dimijugu kuncebali,
O bee de ye saya sawura ye.
Nin bëe dun sababu
Berebere de ye kanu dugali ye...
Aw m'a ye,
Hali laharako,
A daamu n'a maasiba
Be kanu ni kanuntanya
De kofə dëre !
Maa min be Ala kanu,
O de b'a maapnjögən w kanu ;
Maa min sigalen don Alakanu kònə,
O de be sutura b'o maaya kan.
Ko bëe dun sirilen
Don maaya in de la !

Tumani Yalam Sidibe

Hakilisenekene

Mun be balo fen bëe la, ka boli fen bëe nəfə, ka boli fen bëe jë, fo nà kera a tigi yere kuntilenna ye ? O ye hakili de ye dëre ! An k'an jija an hakili kana dësə an na ko si la. O b'an ka keta bëe sabati !

Tumani Yalam Sidibe

Mali ye sumansene jamanaba ye

*Mali ye seneké jamanaba ye,
senefenw bée cikéko juman bée
sabati min dugukolo kan.*

Afriki jamanaw la, mali bée kofo a jemaa sumansene jamanabaw fe. O bée ten ka bi lawale la. Awa, an ka jamana ka yéremahorénya tandon, san 1960 setanburukalo tile 22, ni bi ce, sene yiriwabaarada caman sigira sen kan an bara yan. Awa, o kelen kelen bée sigira sen kan senefen dō de ciké yiriwali kanma : jø ni suman tøw ; sirasene, ni daasene ani benesene ; tigasene ; malosene ; koorisene. Hali n'o sene yiriwa baarada dōw silatununa sisani, i n'a fō tiga ni sumansene yiriwabaarada (OACV), a caman be

sen kan hali bi Mali senekelaw ka jøtaa sira juman bøli kadara kono dugukolo keleli siratege la. O dōw ye CMDT ye, ale min bée sen kan kabi san 1970, ani øtuwale ni malosene yiriwabaaradaw Segu, Mötì ani Direyi. Fen min ye ofisi di Nizeri ye segu; o bée sen kan kabi tubabutile la. Awa, Mali jamana ka sene yiriwa baarabolo kolomaw sigira sen kan a kadara kono : Marakala pøn ; barazibaw jønøn ; jabali ; sinzani ... N'an ye jatemine yere kœœ an be t'a sørø ko ofisi di nizeri dilanko juman bëna ni maloko ta fanfe hakilatige de ye mali n'a dafe jamanaw bée kònømøgøw bolo Senegali, Lagine, Burkina Faso... Fen min ye sumansene lahala ye, møgø faamuyalenw ka fō la, Mali woroduguyanfanbolo bée ye sumansene matarafayørø ye k'a ta kayi fo Sikaso maraw bée la, ka teme Segu ni kulukørø maraw fe. Awa, ni baara taabolo jumanw jøjinina a jemaa seneko siratege la, mali kono dunkafa bée sabati ka da o maraw kono suman sørøta hake kan. N'an donna Mötì, fo Gawo ni kidali, an be t'a

sørø ko senekøyørøw b'o maraw fana kono : kadømaraw b'o la ; Direyi b'o la ... fo ka se konnan n'a lamini duguw ma, ba k'o n'a jø. Mali ye seneké jamanaba ye. Awa sumansene jøyørø ka bon an bara yan fana haali. O de kanma, nafolo jini-senefenw bée sanfe u cikemaraw kono, an be t'a sørø cikela bée banbannen bée dunkafa sørøli kan. N'an donna CMDT maraw kono, an b'a ye ko hali kœrimasa te wasa fo n'a kera jømasa fana ye. An bée ye Leleni fata Karamøgø Danbele tøgø men o siratege la kucala mara kono. Yarangabuguka dø yere ka fō la, kolokani kubeda la, n'o ye Seriba Kane ye, Mali senekelaw bée sinsinfen følø ye sumansene de ye. Bée mako be suman de la følø, ka nadiyalanw : tiga, bene, ni juguwani dowerew fara o kan. Cikela min y'a sako sørø an'a ka dudenw dahirimèko la, o de be sørø ka wulikajø ke nafolopini - senefenw nøfe. Ne hakili la, o dan te Mali senekelaw danma ye. O ye dijø senekelaw bée de ko ye. O yere de kanma, an ka lada - ntaalen kørø dø b'a fō ko : **Maa kono faralen mako te møgø ka jø jønen na, barisa balobaga de ta ye jø ye. N'a bora o la, kònøbara falen de fana bée dijø diya bée la jøni !** sumansene sabatili de ye adamaden ka yiriwa bée sindi ye. O de kanma tulon ma ke sumansene na abada mali kono yan. N'an ko suman, an kan be jø, kaba, keninge, malo, fini n'a tøw bée de ma. N'i y'a men an ka taa ciké la foro kono, o be kònøbara falen tigilamaa de kofø, Birokønø baarakela be ten ka

A tø be jø 4 nan kan

An benbaw ma tulonke sene na. O de y'u ka dijenatige danbetigya. An k'u nømine døre !

Je 3 nan to

se izini kōnōbaarakēla ma; Hali n'i y'a mēn an ka dōnsen in sēbē ke bara rō, walima an ka dōnkili in dako juman ke ka mōgōw nimisi-wasa, o be kōnōbara falen de kofō dērē ! Mali fan bēe dun ye suman sēnēna ḡanaw de ye, hali ni bolofa bē dōta kan ka temē dōw kan. A kafisa Mali ja mana nēmaaw ni sēnēko yiriwa cakēdaw, fo ka se Mali sēnēkelaw ka soba «Apeka-mu» ma, bēe ka nējiniko juman ke sumansēne donni na barika la ka tā fē. An ka dunkafako hakililatige bē o de la. Kōnōbara lankolon jōn-kansenw tē yen dē !

Kuma dō yere bē fo la mōgōw fe

ko ni CMDT kēra bilafēn ye kēnyereye ka bolo kan, ko n'o ma kē barika donbaga ye sumansēne na, kō be ke sababu ye ka sumansēne nagasi, ka dunkafako don ngalama na CMDT maraw kōnō. Yali o be di ? Bōko nata kōnō, aw bēna o jininkali jaabi sōrō.

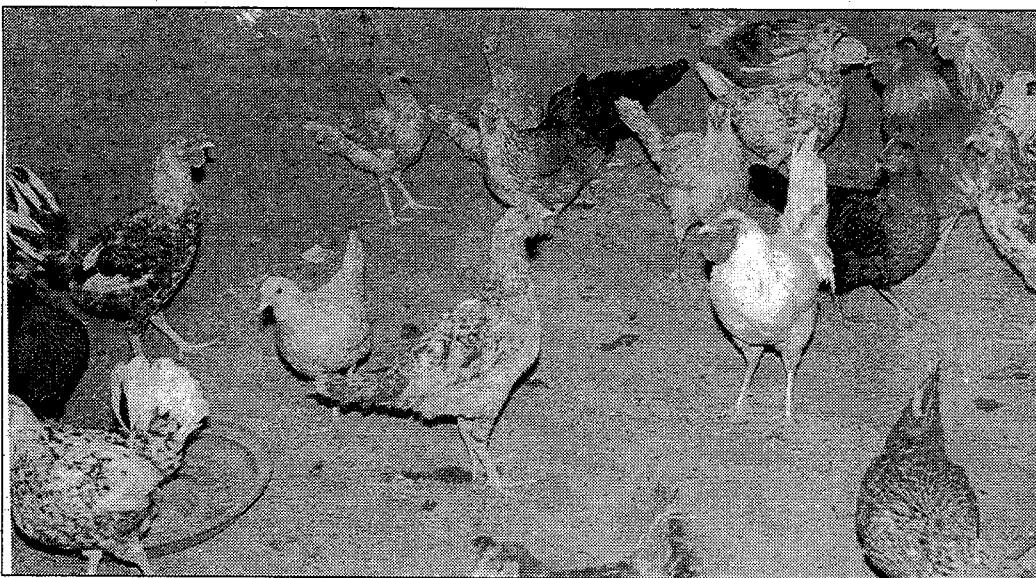
Taareko dērē ! «SIAGRI» kēne sigira !

K'a ta san 2006 nowanburukalo tile 17, fā tile 23 kuncēwaati, Bamako sēnēkelaw tōgōla sēnēfēn labaaranew - jirakēne dō tun bē sen na, n'an k'o ma ko «SIAGRI». O ye alataanukoba ye, ka dā kan, kabi Mali jamana y'a ka yēremahērēnya ta san 1960 setanburukalo tile 22,

nin tun y'a sijē fōlō ye cikēlaw dānma «fen-jirakēne - jenajē ka kē. O tun man kan, ka dā kan, i n'a fo sanfējēmukan bā lase cogo min, Mali ye sēnēke-jamana de ye. «SIAGRI» kēra taareko ye. Ala k'a nōgōnna caman k'a n ka yefen ; laka-lifēn an i nisōndiyafēn ye ! «SIAGRI» kēne lāfabagaw tun ye Mali cikēlaw ye cogo min, Burukina faso ; Benen ; Togo ; Lagine... fo jamana jan werew ani lamini jamana werew cikēlaw ka bayelēma sēnēfētigiw tun fana bē kēne kan. «SIAGRI» farala Mali genajēw kan, min bē ke san fila o san fila. K'a n ben san 2008.

**Tumani Yalam Sidibe
Ni «Siwaki» Mēnē Jalo**

Dijē kunda lajēba «giripu awiyēri» kan

«Giripu awiyēri» bana be jolomafenw de mine ka caya, nk'a cogoya dō fana be adama denw mine dēre!

An k'a dōn ko nin ye taareko-ba ye an bolo dērē ! Dijē ja-manaw bēe ka lajēba naaninan «giripu awiyēri» bana kēleli kun kan, o be na ke Mali faaba kōnō, k'a damine san 2006 desanburukalo tile 6, ka tā kuncē san 2006 desanburukalo tile 8 na. ja-

mana kēmē ni kō de tōgōlamōgōw bēna nēgōn sōrō lajēba in kēne kan ka bō dijē tilada gunbaw bēe kōnō : Afriki, erōpu ; Lameriki ; Azi ani Oseyani Kēne in kan, sigidaw kōnō nētaa lajini-ka-sabatibagaw bēe bēna nēgōn sōrō, k'u fēta fo «Giripu awiyēri» bana, n'a

kunbensiraw, an'a kēlesiraw kan : bagandōgō-tōrōw ; mōgōdōgōtōrōw ; jolomafenw lamarabagaw ; maa faamuyalenw ; jamanaw kōnō kolatigēbagaw, fo ka se kunnafonilaselaw ani sigidaw kōnō maa bonyalen werew ma (sostenu-to siwili). «Giripu awiyēri» ye dijē bēe kunko gēlen ye bi, ka masōrō, hali n'a dōnnen don an bara yan sew de kun kan, an k'a dōn fana k'a yēlemacogo dōw yera adamadenw la dijē fan dōw fē. O kosōn, dijē bēe be wulikajē la a kēleli n'a silatununi feerew jinini na ka bō dijē kōnō. Bamako lajēba in, an'a fōra lajēba saba minnu kō, o be don o kadara de kōnō. Ala k'a labēnko juman, n'a taabolo juman, an'a kuncēko juman kunnawolo di Mali ma !

Tumani Yalam Sidibe

Sukaro ni sukaromafenw dunko jugu kasaara ka bon

San 2006 novamburukalo tile 16 ye jama kunnafondon ye Mali kənə, ka jəsin «jabeti» bana kun, a lahalaw, anà keleli siraw jəfəli ma. O kadara kənə an ye jemukan sərə faransi arajo «RFI» fe, min bə don o taabolo kənə. Awa, a nafa ka bon fana an bəe kelen-kelen ma. An kə kalan...

Nin ye kunnafoni ye, an ye min mine Faransi arajoso «RFI» ka san 2006 nowanburukalo tile 10 wuladafe-kunnafonilase kənə. A bə tali ke Angleteri ka kənəya taabolo gafeba de kənəko kan, n'o ye «Angled medical book» ye, min bora san 2006 nowanburukalo tile 11. O b'a jira ko «RFI» ye kunnafoni in kofə sanni kunnafonisəben ka bə.

Sukaro ni sukaromafenw kasaara ka bon dijə kənəməgəw kan kosebə. San o san, Sukaro ni sukaromafenw dun-ka-damatəmə be ke sababu ye ka məgə miliyən saba (3 000 000) de bəne u nin na, məgə miliyən kelen (1 000 000) faatulen ka satabana ye «jabeti» ye, ka sərə a hake miliyən 2 (2 000 000) faatulen ka satabana ye joli-girinbanaw ye, n'o ye «gilikozi» hake cayali ye a kənə. O b'a jira ko sirabanaw n'u ka masiranje bəe, sukaro ni sukaromafenw dunkojugu ka maasiba

Dunfen timiyafen si damatəmə ma ji an farikoloma : sukaro; kəgə; kumu

ka bon ni sira kasaaraw ye dijəmaaw kan san kənə. (O ye «RFI» ka mankutukan ye) !

Sukaro ni sukaromafenw

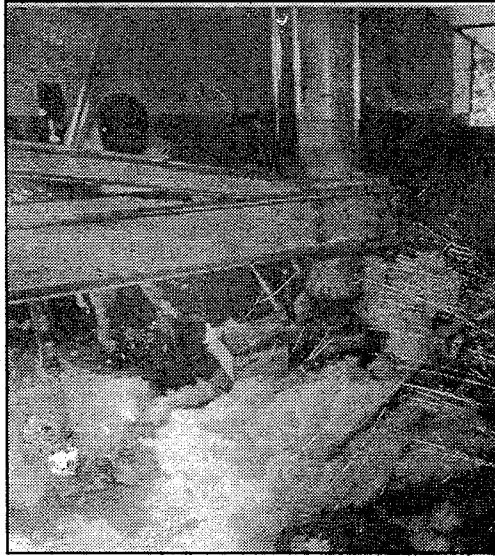
Sukaro bə timiya de kofə. O ye sukaromugu ni sukarokise ko ye, nk'o ye di ni dunfen timiyalan tə bəe fana ko ye. A ka c'a la, u danma dundala bə timiya sigi nən kan cogo min na, u bə ke dunfen minnu fana na, məni, dege..., u bə dundala timiya don olu fana na. An k'a dən ko sukaro bən nənkanna timiya cogo min na, a b'a n joli lajoli ninmafənw fana hake caya ani k'u girinya, n'o ye «gilikozi» ye. O b'a to an joli ka bolili bə geleya an sən ni joli boli siraw ni jəgən ce, an farikolo kənə.

Fən min ye sukaromafenw ye, i n'a fə sumanw (nə, malo,

...) ka se wosow n'u jəgənnaw ma, olu ka kasaara bə kunbə an farikolo ma farikolo lafiyako jugu de kadara kənə. O de kanma, a kafisa, sanga ni waati bəe, an ka farikololabaarawale də ke : cike, taama, yere lawəsiko werew. O b'a to an farila sukarlo hakeba bə bə wəəsiji fe. O yere de kanma, an farikolo b'i ko təmə jəmisən de. A fan bəe ye wo misən wəəsiji samani kanma ka bə an farikolo kənə. An k'a dən ko : ni bo ye an ka fen duntaw nafamafenw bisilen ye ka bə u la, ni jəgenye an ka minfənw nafamafenw samanen ye ka bə u la, wəəsiji fana tə fen were ye an farikolo ji juguw samato kə ka bə a la dere !» Ala ma ko si ke gansan !

Tumani Yalam Sidike

Faso kanu de ye ko bëe kun ye !

Mali ye jamanana sinijesigitigiba ye. Sanu ni koori; jiridenw ni baara dabaw be yan. An jija fasobaara fe.

Mali ye jamanaba ye siratege bëe la. Kabi lawale la, fo ka se bi ma, dawulabaw dara Mali jamananà marabagaw de kan, anà kònómögow jogo, o min sinsinna fasokanu kan je bëe ma. Awa, an ka jamananarayorë bëe n'a ka cëba tògobalenw kéra, i n'a fo Firuni, i n'a fo Soni Aliberi ani Asikiya Mohamedi, i n'a fo bamanan waliju, Nci Jara kababu... i n'a fo peresidan Modibo Keyita, ale min ma fasoko bila fën si kofe a ka peresidanya waati san seegin kuntaala waati bëe kònó. Hali an be don min na i ko bi, peresidan Modibo Keyita tògo yangabe Mali ka saramaya kofe dijë fan bëe fe. Aa ! Fasokanu de ye jëtaa sira bëe sinsinjuru ye dere !

Mali ye jamanaba ye fensenkenë, ni adamaden hake, ani dawula siratege la. Awa, nafa söröfenw si ka ca an bara yan : koori, sanu, kungo jiriw ani baboloba fila (joliba ni senegali ba). Jinini yere be sen jumanan kan «petöroliko» siratege la. Aa ! Mali ye jamanaba ye dere ! Nka, jëtaa bëe be fasikanu de bolo. O yere de kanma, san 1962 kònó, peresidan Modibo Keyita seginnen ka bë Eziputi jamaa kònó, jamanaw

ka jøgøn-ce-sira-taama kadara kònó, a ye jama laje jemukan lase Mamadu Konate tøgølantolatankene kan. O jemukan senfe, a ko jama ye ko : «N ka nin taama senfe, n y'a ye ani k'a faamu ko dijë kònó, jamanaw bë jøgøn je u kònódenw ka fasokanu hake dakun de la. An kà laje, Misira jamanaba ye jamanaba ye bi ka da a kònómögow ka fasokanunciya de kan. Awa, anw Malidenw, nàn kéra an faso fe, siga t'a la, Mali fana tògo be fo dijë jëtaa jamanaba sere kònó dere».

Mali ye jamanaba ye Ala ye senekekenew ani senekefenw ani dugukolo cikelaw sicaya min kònó. O ye kayirakoba ye. Tipe yere la, ni fasokanu bëra dalafoli gansan na Malidenw bëe bolo, ka don bëe sòn-omé na, ka don bëe jogo la, a be fo don dëko Mali ye Afriki jamanaba fôlô ye dere ! An ka ke faso fe ka d'a kan Mali te se ka se dakun si la an yere ma a jini k'a lase yorë min, an ka ke an faso fe, n'o kéra an b'a ke daamu ni adamadenya sabati jamanaye k'a bila an denw nàn bëns-ën tòw bëe je, an ka ke an faso fe, barisa o de b'a to an be geleya nataw bëe kun. Dijë jamanaw bëe sigilen don geleya caman de kan. Nka fasokanu de b'o geleyaw jemadogon jamanan caman kònó, k'a ke jamanan tòw mögow jëna i n'a fo olu sigilen be arijana bëlënsira de kan ! Naansarako te, Lamerikenko te; Larabuko te, Aziko te, kuma te Oseyaniko ma. O ye dijë tila gunba duuru gansan ye. Min ko tigiti don o ye fasokanuko ye. O yere de kanma, dijë cëba dë, n'o ye : «Zeronimo» ye, n'ale y'a tile ke Lameriken jamanan kònó san 1800 waatiw la, ale y'a fo a ka «Zapasi» kelecew ye don dëko : «An kana sira an kelejøgønwe je ko maramafen kologirinw b'u bolo. Nk'a ka sira fasokanuntanya je, o de b'an nagasi fasoko kònó !»

Tumani Yalam Sidibe

U ko...

Mali jamanan tun ka di dere ! Dögø tun be körö lamen ; den tun be masa lamen ; awa, muso tun be furuke lamen.

Bakø Dajø
Dënkilida jaaramuso kita.

Aw yàw yere kôlësi mögø ninjuguw la ; aw yàw yere kôlësi mögø fitiriwalew la, aw yàw yere kôlësi mögø hakilintanw la, mögø-jugu-serew don !

Diki sum
Kongo demokaratik dòn kilidala dò.

An kana tige adamadenya bëe la, juman bâ la, awa juguman bâ la fana. Nka, «n yà mine nin ma» tigilamaaw de ka ca, awa, kojugu bëe kun nà ku yolu de ye.

Tanti kassiye
Togo dënkilidamuso dò.

Nafa min be mako je minen nonabilali la, o nafa kelen de bâ tijenê röbenko juman na. Fen kura sannen be mögø hakili sigi ani k'i darajatigiya, nkà tijenê röbenko juman be musaka bëreben ani k'i lafiya; k'i mako je fana !

Woliteri Faransi jamanan miirisira hakili Jagabotigilamögëba dò, san 1800 waatiw.

N den, dijenatige kònó, kana i tøgølafen si yanga bila i yere ka dijenatige ni san ce. O de la, i kanufen de be sörö, nka i lafufen tena ye ! Maa be fen o fen fe, a dën k'i yere kafisa nò ye !

sokarati
Dijë dënnikelaba dò.

Dijë bilama kònó, se te mögø si kelenpe ye kà ka dijenatige daamufen bëe sörö ! O la, fo jamanan ka demesira bëe jamanaden bëe ka sira fe !

Loran Gubawo Kodawari
peresidan (Nowanburukalo,
san 2006 tile 1, jemukan)

kanu de ye n ka dijë ye.
Oroberi Nesita Marileyi
Ko «Bëbu Marileyi»

An k'an farikolo kɔlɔsi, o la, an bɛ keneya daamu sɔrɔ

Kabi dijé kenebədaw la, ni-nifén kelenpe de kera adamadenw la, n'o ye si kuntaala jan ye, hali ni saya te bali. O siratègè la, adamadenya ko neñini məgə hakilitigibaw ka dənni y'a jira ko si kuntaala jan te sɔrɔ jogo kə, n'o ye baloko numan la jini jogo ye. O de bëna ni farikolo yecogo numan sawura dili ye a ma.

O dun fana de ye keneya sindi ye. O kanma, dəgərərəbaw bëe benna a kan dijé fan bëe fe ko «adamaden makobonyerela de farikolo labennen don ka banaw makənən». : nəgəjugu ye bana nasira də ye ; minfen jugu minni ; dumunifén jugu dunnı, o bëe ye bana nasiraw ye ; miiri jugu walima yere-hakilinagasakiw, o bëe ye taasira jənjənw ye adamaden farikolo lagosikow bolo. O de kanma, an ka sigidaw kənɔntaalen kɔrɔw bə fə ko : «miiri jugu bə məgə pasa, kɔngə fana bə məgə pasa. Nka miirijugu de ka məgə pasa ka jugu, barisa ale te taa adamadenya lagosi dan-betiñe sawura dili kə farikolo ma». Nin bëe dun sinsinnen be adamaden yere de wasa donni kan a ka dijenatige sərɔfən w la. Ko «jigilatige ye karisa faga walima ka faa don karisa la, i bə tə sɔrɔ karisa de y'a ka dijenatige bisigiya wolo kənɔ, a yere ka mənəbəda ma se min hakə sen-kərə dere !» Dijé in kənɔ, bana kera pasalabana ye wo, a kera hakililabana, ye wo nefocogo bə

bëe la. Awa, a ka c'a la, a cunkanta tigitigi te yen. Kun bë bana sɔrɔta bëe la ka da adamaden yere ka makobonyerela sira də kan. O siratègè kelen yere de la, dəgötərəw ka fə la, bana sugu o sugu ; dimi sugu o sugu, n'a kumbora dərən, məgə si man kan k'i sigi n'a ye ko «fennin temetadon», ka sɔrɔ i m'a kəle furaw ta, i n'a fə kunkolodimifuraw ; sumayafuraw ; kənəboli walima kənɔjafuraw... O bë tubabufura kunda cogo min, a bë ladəlafura kunda o cogo kelen na. Ni bolokɔrfura tataw ye dan sigi bana kumbətə la, o ye ninifén sɔrɔlen ye. N'olu dun ma nəbə a ka san-nayəlen na, an ka se teliya la keneya tigilaməgəw ma. N bali-ma, e min bë ka jekabaara kalan sis-an, jateminé kelen ke de, n'o ye nin ye : bana kumbətə tigilaməgə de bə yere lase a ka bana furati-giw ma, ani k'a yere nefə a ka bana cogoya kan. Nka, n'o bana

kelen ye donyɔrɔ sɔrɔ farikolo la, ka sindi sɔrɔ farikolo kənɔ, bolo wəre de b'o bana tigilaməgə sensen, walima k'a doni yere ka se keneya tigilaməgəw ma dere ! O kanma, makodonyerela temesira kunba də fana ye wulili ye bana kəleli fe joona. Nin bëe de kanma, dijé dənnikela kɔrɔba də, n'o ye Məntəni ye, ale y'a jira a ka kɔnəjinigafew kənɔ ko : «Məgə te sa, nka məgə b'a yere faga de !» Hali ni bëe t'o kuma kənɔ tijé minebaga ye, a kəni b'a jira ko adamaden ka minfen cogoya ; a ka dunfen cogoya, walima a ka dijenatige taabolo walew jəddaba b'a farikolo sawura məenni na yecogo numan na. O de dun ye keneya baju ye. Keneya de dun fana ye si kuntaala jan sindi ye. An k'a n mako don an yere la, n'o kera, an be ke dijəsosigi kəbagaw ye balosi labəlen kənɔ !

Tumani Yalam Sidibe

Dənnikelaw ka fə la, məgə bëe ka keneyatigilanəgə y'i yere de ye: təw b'a fə i ye, nka e yere de b'a waleyə farikolo ka here kosən.

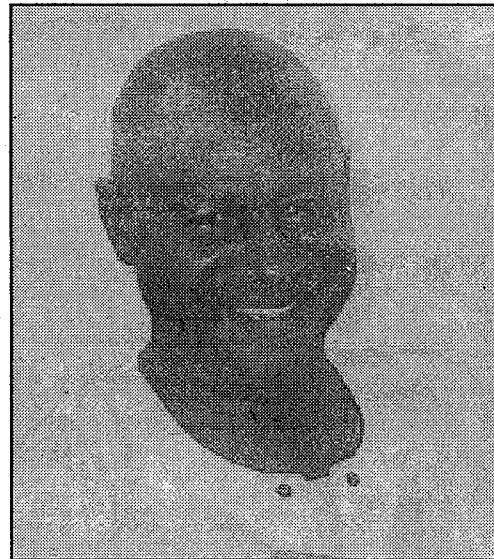
Sangalaci

Mali ceba də ye dijə to, n'o ye Karaməgə Piyeri Jakite ye

Karaməgə Piyeri Jakite faatu-ra sans 2006 nowanburukalo tile 4, Sén-Domengi (Ameriki Latini guntilada kənə). Piyeri Jakite tun bə jamana kənə fasobaa-ra de siratege la, min bə tali kə Mali jeyərə fali la farikolojenaje siratege la.

Piyeri Jakite ye jən ye ?

Piyeri Jakite bangera san 1937 marisikalo tile 10. A ka baara taara lakəlikaraməgəya kadara de kənə. N k'o m'a bali ka farikojenaje jemukanw taabolo matarafa haali, ka k'o nədənbagaba ye, kerenkerennenya la, bolokuru-jenaje. Arajo Mali ni Mali telewi-sən kanubagaw bəe ne jora an'u

Piyeri Jakite kera farikolojenaje ni foroba baara latiimebagaba ye a ka dipenatige kuntaala kənə.

tulo, Piyeri Jakite kan o siratege la. Fen min y'a ka lakəlikaraməgəya baara ye, karaməgə Piyeri Jakite yə

kə ladiriya, dənniya ani yere di kənə, fo bi, a ka kalanden kərəw caman bə ka Mali faso taajəbaaraw mabenbaarada caman kənə, ani maa nafasira caman kan : kunna-fonidi, dəgətərəya, musow ka jetaabaaraw... jamana lakanabaa-rəw, lakəlikaraməgəya. Ala ka hine Piyeri jakite la.

Piyeri Jakite fure bəra Sén Domengi, taratadon, san 2006 nowanburukalo tile 14, ka kunben Bamako, sufənəgə kanje 20 nan swaati la. A janajaw kera Bamako, Hamudalayi seleedo kənə, arabadon, san 2006 nowanburukalo tile 15. Ala kə dayərə neema.

Tumani Yalam Sidibe

Tariku sigisen : Duga n'a kɔrɔ an ka tariku la

A n fen o fen bə konin kalama an ka farafin-jamanaw tariku je kubaw la kabi lawale la, kerenkerennenya la Mali jama-na, an bəe be «janjon-cəbəw, jan-jəon-dənkiliw ni janjo galabudonsi-raw jeyərə kalama an ka cefarinw ka dusulamin na cew ka nəgənbənkenew kan. I n'a fə jan-garafəliw, janjonfəliw fana dənna cew ka nəgənsiribolow de la kelədagaw kənə.

*Janjon dənfəli file,
Janjonba dənfəli file.
Ka ce naga i ko dugamasa,
Duga min te firi fensu kan
Fo fen ninama.
Duga min b'a kaman yanga
Kara kənə ;*

*K'a kaman dalafəni funteni kənə,
Ka sərə k'i masa cun
Ninafen kan,
K'o n'a nin kədon nəgn ma
I ko kərətə tun kelen bə
Saya meleke la.*

Nin ye dugamasa dənkili ye, an tun bə min da a dənsen kənə, k'a n ka kələ cefarinw məgo-wərə joli-kənəma kubən u bətə cəba minəkenew kan. Duga te da bəe ye. Ale min b'i to sanfe ka yəgəyəgə, ka sərə n'a jiginna duguma a bə kələn-jugu karaba sen. Aa ! An ka cefarin tariku bəe la, duga jeyərə ka bon dərə. Aw ka nin cə-ngəni fana kan lamen banni.

*Duga !
Ni jamu kelen bə ce bəe la,*

*O te duga ye wa.
Kəlikɔ-duga ke
Ka Ala to sanfe
Duga te cun dugu ma
Ka bin dun, hali n'o ye binkəne ye.
Awa, ka cew bəe sen to
Dugukolo kelen kan,
Də bə də musaya
K'o k'a ka musow kələsibaga ye de!*

Duga n'a nafa dənbaga man ca belen. O de fana ye bəe bə muso fe bi dərə !

Kələsili : kuma bə ke muso kan an ka janjonw kənə nin cogo de la : ce min ma cew bə, o ye muso ye : denmusen min ma se ce ya mā, o ye muso ye ; awa, muso yərə ye muso ye !

Tumani Yalam Sidibe

Ntolatan ye nafolomugu sɔrɔfɛn telin ye ani denmisɛn w ka yere jenajefɛnba !

An be dijɛ waati min na bi, baara kelenpe min abe yen sebesira kan, galabu kenyasira kan, ani ladi-riyasira kan, n'o be nafolomugu sefawari miliyon caman ladon a kebaga ɲana kun kalo o kalo, walima san o san, o ye ntolatan ye. Nafoloko yere bolenkɔ yen, ntolatan de ye jama kafoba ye, tulon sirategɛ la. Ale yere de fana ye jenajefen fɔlɔ ye, jamatigiya be min bolo dijɛ fan bɛɛ fe, lamerikɛnko ni Afrikikaya tò la, kuma te Eropukaya ; Azikaya walima Oseyanikaya ma, hali nà kanubaga kologirinw be sɔrɔ halib Ameriki worodugufe jamanaw de kɔnɔ, i n'a fo Berezili ; Arizantini, n'u ɲøgønnaw. Dønnikelaw yere ka fo la bi jama na tøgø be se ka dijɛ bɛɛ lasɔrɔ sira filape de fe : setigiya minentigiya n'a setigiya, i n'a fo Etazini ; Alimaji ; Japɔn ; Sinwa jamana ; walima ntolatan ceden ɲanatigiya, i n'a fo Berezili ; Arizantini ; Kameruni... O de kanma, dijɛ jamanaw bɛɛ kɔnɔ marabolo bɛɛ kɔnɔ, ntolatankenebɔ labenkɔ juman de be maaw ne fa u cogoya yere kanma : «Pariki

N'i kokeñøgon y'i dan tulon na, a b'i dan sebe fanana. Bi, ntolatankɔ bora tulon yere gansan na koyi !

de pɛrensi» ntolatankene y'o dɔ ye Faransi jamana kɔnɔ, i nà fo «marisikalo tile 26 ntolatankene y'o dɔ ye cogo min na Bamako. Yali kabi an benbaw tile la, a te fo an bara yan wa ko : «Ni maa min filanjøgøn y'a dan tulon na, siga t'a la, o filanjøgøn kelen b'a dan sebe sirategɛ la !» An ye a fo sanfe ka ban ko ntolatan dønnibaga ɲana de ye nafolomugutigi ye bi, ka fara o kan, an k'a dən ko dijɛ denmisɛn w ka donjøgønnasira jønjøn fand. San o sann denmisɛn w caman de be bo u ka jamanaw kɔnɔ, ka dijɛ jamana werew lasɔrɔ ntolatan dønni sababu la. N'an ye misali ta Mali kɔfɛ

taaba ntolatan cedenw yere kan, an b'a ye k'olu be Faransi cogo min, u be Alimaji ten ; u be Angileteri ten, fo ka se jamanaba caman were kɔnɔ dijɛ seleke-jamanaw bɛɛ kɔnɔ.

Ntolatan nafa ka bon

Alimaji jamana ka kɔnejini cakeda dɔ, n'o ye «BBDD» ye, o y'a jira kosa in na a ka sèben dɔ kɔnɔ ko dijɛ maa da gelenbaw be ntolatan ceden sere de la. Cedenw nafa jirala ka da u ka kalosara hake de kan, an'u ka bolo donbaarala «kɔntara» wari hake. O jatemine sinsinna ntolatan

A to be ne 10 nan kan

pe 8 nan to

ceden 20 de kan. Awa, k'a bo Kamerunika Samiyeli Etoo la, o tø 19 bëe tun be «kupu-dimondi» kene kan Alimaji.

Dijé ntolatan ceden da gelenw

Kolosili : wari hake minnu be fô nin jatew la, o be tali ke Erôpu wari de la, n'o ye Ero ye. An kâ døn ko ero kelen be ben sefawari dørøme 125, 60 de ma.

Cedenw n'u ka sôrø erowari la

1. Oronalidino :

erowari miliyon 47 san kôñø

2. Dawidi Bekamu :

erowari miliyon 44,9 san kôñø

3. Wahini Oroneyi :

erowari miliyon 13,7 san kôñø

4. Samiyeli Etoo :

erowari miliyon 30,7 san kôñø

5. Liyoneli Mesi :

erowari miliyon 30,4 san kôñø

6. Zihatan Ibrahimowiki :

erowari miliyon 30,3 san kôñø

7. Oronaldo :

erowari miliyon 29,4 san kôñø

8. Faranki Lanpari :

erowari miliyon 28,8 san kôñø

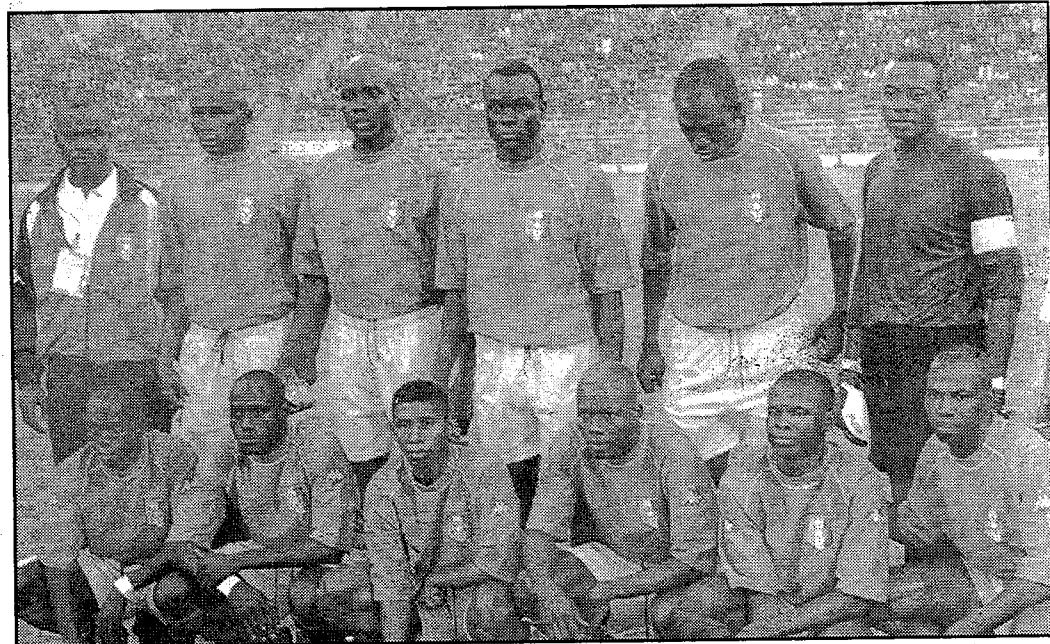
9. Céri Hanri

erowari miliyon 28,7 san kôñø

10. Miseli Balaki :

erowari miliyon 28,6 san kôñø.

Ka fara mögø tan fôlø kôfôlen olu kan, an kâ døn fana ko maa saba wëre ka sôrøw dønnen don kalo sefawari hake sôrøta la.

Dijé "bangu" kan bi, ntolatan, a keyorokanew, an'a kebagaw be jamatigiya la fan bee fe

Olu ye ninnu ye :

* Kodowari ceden Didiye

Doroguba : Kôntara b'a le bolo «Selisi» tøn kôñø, n'o ye Angleteri ntolatantøn dø ye. Kôntara in be to senna fo san 2010. Ale ka wari sôrøta ye sefawari miliyon 400 ye kalo o kalo !

*** Maliden Mamadu Jara ko «Jila»** : kôntara bâle ni «Madiridi ereyali» ce, n'o ye Esi-pajni ntolatantøn ye. Kalo o kalo, ale ka kalosara ye sefawari dørøme miliyon 280 ye !

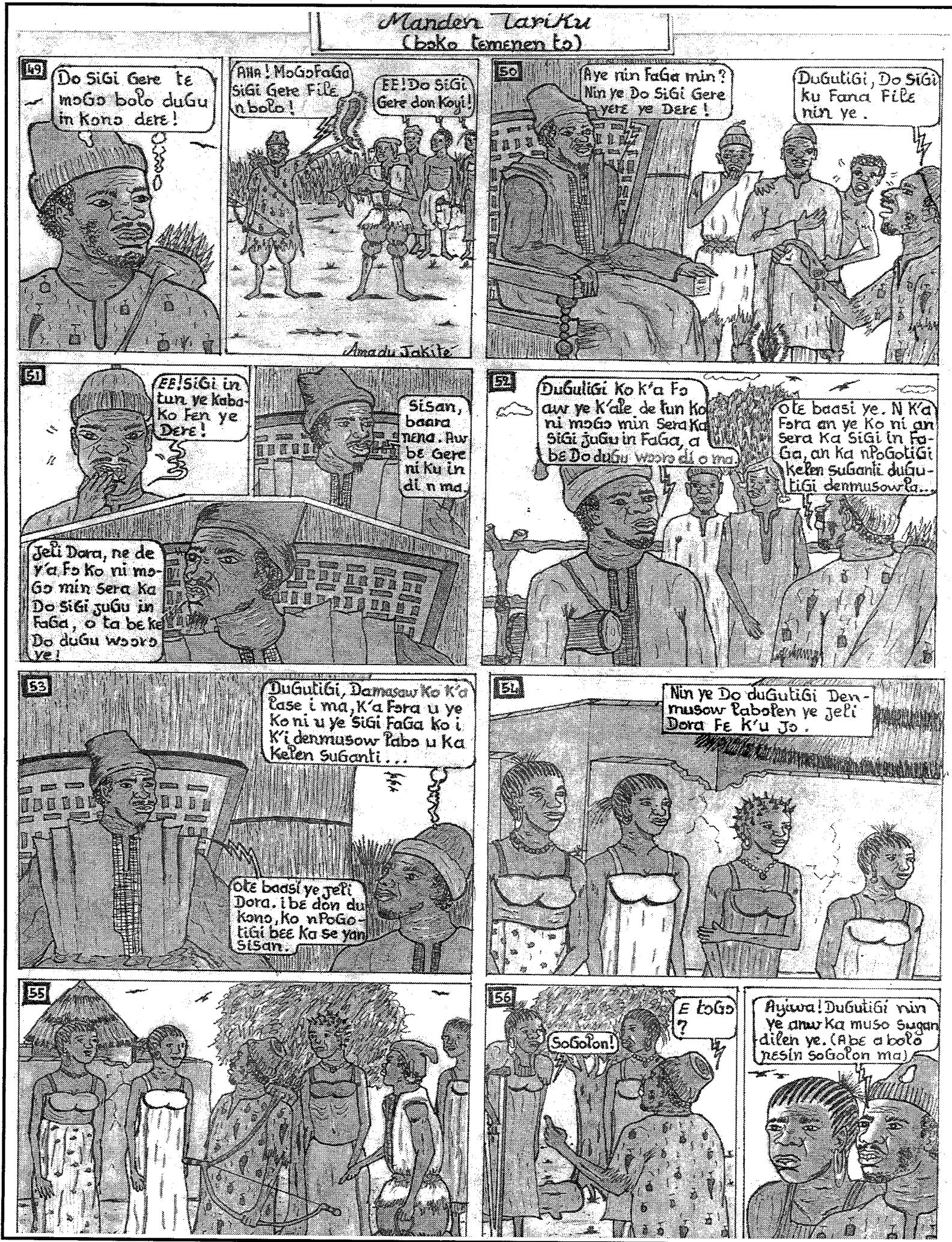
*** Gana jamana ceden Mikayeli Esiyan** : kôntara bâle ni Angleteri ntolatantøn «Selisi» de ce. Ale fana ka kalosora tata ye miliyon 280 ye kalo o kalo !

Awa, nin wariba sôrøbagaw nögøn de kelen be ka ntolatantønbaw bëe fa dijé fan bee fe : Afrika ntolatan cedenw

fana b'o la ka caya ! Farikolojenaje ka di dere, kuma te ntolatan ma !

Ntolatan ye farikolojenaje ye min nafa te dan nafoloko ma. Dijé kanufenba don min jøda be denmisenninw ka ninkeneya la. O de kanma, an ka bølønw bëe kôñø, duguba fara dugu misen kan, an be denmisew kafolen de ye sangha ni waati bëe, ntola dø kunna, ka nögøn nénaje nögønkana nu ani yerediyabø kanma. O bâ jira ko denmisen fara funankew kan, ani denmisen körbaw, fo ka se ma körba maa, bëe b'i ninyørø nisöndiyasira sôrø ntolatan kôñø. An ka jamana dugu ferelen te yen bi, denmisew ka farikolojenajekene te min kôñø. O ye daamuba ye !

Bubakari Sari Jakite
ni Tumani Yalam Sidibe
ka nobila don.

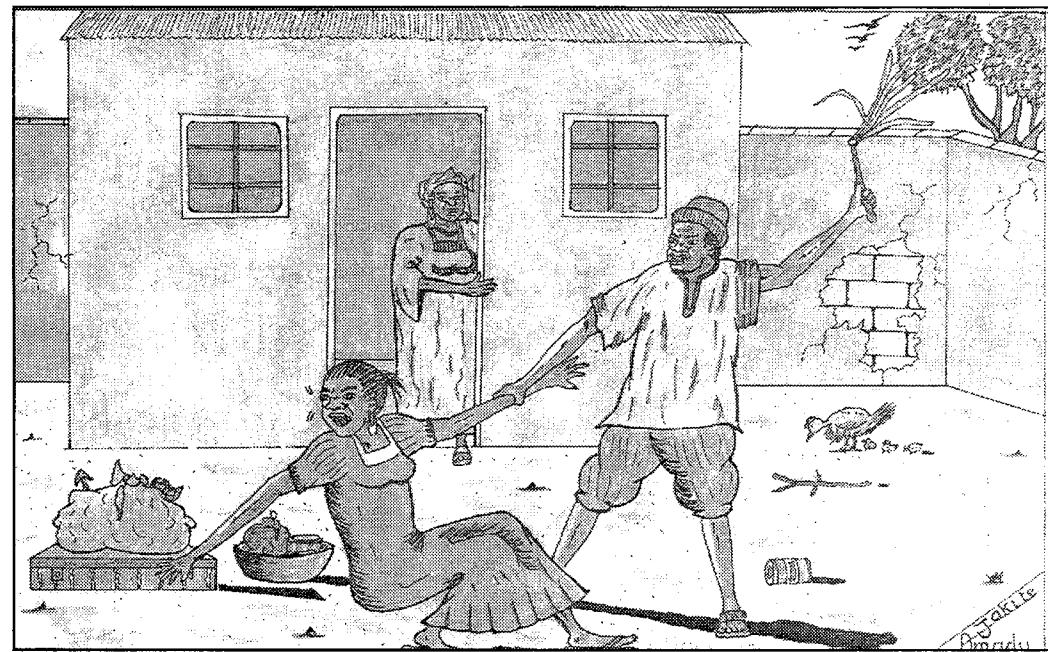
Gundobaw jurusiridaw

Djinéatige kénékanyedaw bë kónodunya bisigi de jira. Nka, tijé yére la, ko foyi man nogo kà bo. An kà dòn ko fen bëe jinifén jónjón n'a kéléfen jónjón ye a yére de ye : géleya, nafolo, adamadenya tiimesiraw... Ni nafolo de bë ke ka nafolo jini, awa dimi de fana bë dimi ban. Nin ye ladilikan ye, céköréba hamiza y'a denké lasigi a nagaköré, k'a fà ye, sanni a ka faatu. Walasa k'a ka ladilikan són ji la, Hamiza ye nsiirin dò d'a ye, a ye min men a benke Kurumaköré da. Nsiirin bë tali ke kérénfe-Burama de ka gelenya kùnbencogo la.

Kérénfe-Burama ka sigokan

Kérénfe-Burama tun ye mègoya julu samanbagaba ye Npiyela dugu kóno, Famorila dugu kabilo kóno. Sigida mègoya tun te fò a kò abada. Awa, n'i yà ye a tun ma mègoya kunkotigi min jigitugu, o tun bá sòrò o se tun tå ye o waati la. Fen min ye balimaya sirijuru minéko juman ye, kérénfe-Burama tun timina ka di o fana na haalli. A balimamusow ma jeni don si kà to sòròbagaya la.

Nka don dò, Kérénfe-Burama balimamuso Nantenén, n'o tun y'u ba ka sinnaban ye, o bolibagato ni jéji bora a céla la, ka na i dantigé a ye : «N kòrò», o ye Nantenén kan ye Kérénfe-Burama ma, «n'i ma wuli k'i jo dëse bëna fagon don n danbe la sigida kóno !». Kérénfe-Burama ye Nantenén jininka ko mun géleyako de b'a n'o fe ? Nantenén ko a ma ko : «I mà ye, a bë kunjögón kelen bò bi, don o don, n sinamuso de b'a ka tulolasanuw ke k'a yére masiri, k'a yére yanga ne jena. Ne dun fana bë don min na i ko, bi, fen filape dò la

kelen de bë ne jésuma : N fana ka tulolasanu donta sòrò ka n yére masiri Kémuso jena, walima n ka sa a ni dusulanali jéji ka fara n sudonbagaw kan !» Nantenén ye nin fò Kérénfe-Burama ye dòròn, o fana girinna ka wuli k'i kunda a ka bonkònena kan. A donna ni girin ye, ka bò ni teliya ye. A bora ka gënë dafila muntulula to a bolo. A y'i kunda a dëgëmuso Nantenén kan, kò sèbeköré dasi. «I be taa i cé bara wa, i te taa i cé bara de ?» Aa ! N kòrò n be taa n cé bara dëre !» «Yali e bë se ne ma belen ni nin jégonna bolikan jugu ye wa ?» N kòrò, ne te sotaa bolisira nin jégon ta belen abada !»

Tile saba, Nantenén këseginnen kò a kéréké bara, o muso yà jininkà ko : «Denw fa, e dun ye mun jigilatigéko kàw ba ka lagare la nin cogo in na ?» kérénfe-Burama yà muso jaabi ko : «Jigilatigé de ye jigilatigé fura ye dëre ! Ne balimamuso jéjito nana fen fò n ye, min sòròli se te n ye nin yorò in na. A dun tun ko k'a ka célaso këseginsi-ra mine tun dulonnen bë a ka masiri sanu sòròli de la. Awa, n'a tun

y'i ban ka taa, o tun tena fijné bila a ka furu la wa ? Nò dun tun kéra, o fana tun tena k'a sinamuso sako sòròli ye wa ? O fana tun jigilatigé de ka bon Nantenén ma dëre. O la, ne y'a faamu ko Nantenén ka jigilatigé a sinamuso fà, saraka wère tun t'o la, ne ka jigilatigé kò ka jésin a ma. Ni ne tun m'a jigilatigé tan, sanu dun te ne bolo, a jigiya te n ye, mun ko tun bëna ke n'a ka furu tijéni jigilatigé te ? O man kan !

Tumani Yalam Sidibé

Jekabaara

Labélikuntigi Sében jekulu kintigui

Tumani Yalam Sidibé
Sében jekulu

Yusufu Fane

Bakari Sangare

Tumani Yalam Sidibé

Ngéjenw kebagé

Amadu Jakite

Jaw tabaga

Haruna Trawele
Labenbagé éridimateri la

Worokiyatu So

Baarakejégonw

CMDT-SNV - Ofisi Nizeri -

Ofisi iri- OHVN

Haké bëta : 16000

Batakisira : 2043

Ngéjurusira : 229 62 89

Jamana baarada - Seki zayedì togola

sira - Hamudalayi kin - Bamako

Siti-Webu nimòra

www.afribone.net.mil/jekabaara/